

Barúwa ya kaviri ya Paúli kwa Vakorínto Mulongooryo

Barúwa iyi, yaandikwa ni Paúli mutumwi wa Yéesu Kirisitu (1:1). Ihi ni barúwa ya kaviri kwa mpuka ya vaantu ^vamura Yéesu va múuji wa Korínto. Paúli noo anda iyi mpuka ya vaantu ^vamura Yéesu uko Korínto (Mirimo ya Vatumwi 18:1-18). ^Vyeene vyoónekanaa, barúwa iyi yaandikwa kati ya myaaka ya 55-57 keende Kirisitu ^avyaalwa. Kei, vyoónekanaa Paúli aandika barúwa jingi kwa Vakorínto (2:3-4), maa kaa, ijo barúwa si jónekanaa tuku. Paúli aandika barúwa iyi, mpindi ^ajaa uko Makedonia.

Barúwii iyi, Paúli alusa ^cheene chabweeya avalandale muryungu waachwe wo ko valaanga Vakorínto ja ^vyeene ajaa iimya neeja aho ncholo (1:15-17; 2:1-4). Kei, akiindya vaantu ^vakundikaniwa na Kirisitu vumbwa ufy. Valamaniwa na Mlungu ko tweera Yéesu Kirisitu. Jeyyo vaantu avo, vatumwa ni Kirisitu vavalaman'ye vaantu na Mlungu (5:16-21).

Kei, Paúli akiindya vaantu ^vamura Yéesu va Korínto, njira vasaakwa vatuube kari kuruma kwaavo. Vandootoola ko boohya inda. Lwa ncholo, vatoole nkaasu yaavo kwa Mweenevy-oosi, maa de vavaambirirye vaantu ^vamura Mlungu (8:1-8; 9:6-11). Kei, vareke ruma vatumwi va ulongo ^veene vakiindyaa masáare ya

uloongo. Ava viiváa vipeembe voovo noo vatumwi vakuuu. Paúli alúusa yeeye ni mutumwi wa kimáári, na atíite wiimiriri fuma kwa Yéesu Kirisitu (10:12-17; 11:5-15).

Kukiimikirirya, Paúli avasea vayeren'ye mwiikalo waavo, sa ^ari fika kwaavo adíire kúva mukari kwa wiimiriri ^ari nowo fuma kwa Kirisitu. Kiri vyoova jeyyo abweeyye kwiilaangya kwaavo kwíime neeja (13:10).

^Vyeene Kitáabu iki Chagavwa

Lumbi na kuvafafya mitima vaantu ^vamuruma

Yéesu 1:1-2:4

Kuvasea yasíire vara ^vaválandukire 2:5-11

Kumutumamira kikomi Kirisitu 2:12-6:2

Masáare mafafu na cheeru cha Paúli 6:3-7:16

Nduwo yo toola na kisaanga 8:1-9:15

Paúli yoolúusa murimo waachwe 10:1-11:33

Njori ja Paúli na mwiíwa ajáa nowo 12:1-21

Paúli yoovaluma kutu Vakoríinto na lumbi jo kiimikirirya 13:1-14

Lumbi

¹ Barúwa ihí, yafúmire kuri níní Paúli na mwaaniitu Timotéeo. Níní naanirirwa ni Mulungu kwa kusaaka kwaachwe, nive mutumwi wa Kirisitu Yéesu. Ni kúvaandikira tiise nyuunyu vaaniitu mpuka ya vaantu ^mwamuruma Mulungu, ^muri múujii wa Koríinto na vaantu voosi va Mulungu ^vari isi yoosi ya Akáaya.

² Nduwo na mwiikalo muja fuma kwa Mulungu Taáta wiitu, na kwa Yéesu Kirisitu Mweenevyoosi wiitu, jive na nyuunyu.

Kutuuriwa Mutima ni Mulungu

³ Adũmbwe Mulũngu, Taáta wa Mweenevy-oosi wiita, Yéesu Kirisitu. Yeeye ni Taáta wo laanga na riiso ra wũja, kei ni Mulũngu wo tutuurya mitima kũri yoosi.

⁴ Yeeye atutũryaa mitima kũri uturikiri woosi, sa na suusu tũvatuurye mitima viingi ^vari uturikirii ^wiisimiresimire. Tũvatuurye mitima, kwa kutuurya mitima ^taheewa ni Mulũngu.

⁵ Sa ja ^vyeene tootũrikira mũnũmũnũ sa Kirisitu, noo ^vyeene Mulũngu ari tuuba kututuurya mitima, kwa njira ya Kirisitu.

⁶ Kooni tootũrikira, ni tũrikira tiise sa kutuuriwa kwaanyu mitima na sa ulamuriri waanyu. Na kooni suusu tootuuriwa mitima, ni sa tũvatuurye nyuunyu mitima. Jeyyo, daha mũri yimirirya uturikiri ^mweene baa suusu tootũrikira.

⁷ Kei kwiilaangya kwiiswi kwaanyu kwakangaala, sa viintu ^mootũrikira hamwi na suusu, noo ^vyeene mootuuriwa mitima hamwi na suusu.

⁸ Vanaviitu, toosaaka mũtaange ^vyeene tatũrikira uko Ásia. Uturikiri ^mweene taturya, ujáa watukindairira mũnũmũnũ, baa kũremeerwa kuyimirirya, tujáa twiisea kwyia tũri.

⁹ Kikomi, mitimii yiiswi toonáa ni ja vaantu ^valámũrĩrwe kũulawa. Vyaava jeyyo, sa tũreke kwiilaangya ngururu jiiswi, kiri vyoova jeyyo, tumwiilaangye Mulũngu. Yeeye afũfulaa vaantu ^vaakwya.

¹⁰ Yeeye noo atulamurirya mpiindi ^tujáa twasengerĩre kukwya, kei, kutulamurirya ari. Suusu tamwiiláangyaa yeeye, na yeeye kutulamurirya ari.

¹¹ Nyuunyu mootwaambirirya ko tũloombera

kwa Muluungu. Aho, vaantu ^vari foo mudumba vari Muluungu kwa nduwo yaachwe kuri suusu ^tooturya kwa kuloomba kwa ^vari foo.

Paúli Yooluusa sa che si ari Hinduka na Korínto

¹² Haaha suusu tookiidumbirira sa iki, mitima yiswi si yootatwaala na kiloongii tuku, kiri vyoova jeyyo, yoolaira twiikala aha weerwii na kati na kati yaanyu kwa uwoloki na kwa mitima myeeru fuma kwa Muluungu. Si tabweeyya jeyyo kwa tooti yiswi tuku, maa kaa, kwa nduwo ya Muluungu.

¹³ Sa si toovaandikira kiintu chiingi kulookya iki ^moodaha soma no taanga tuku. Mpiima yaani ni siku yaayo lo taanga muri kikomi ^cheene tooluusa,

¹⁴ baa neembe mootanga kiduudi ^cheene tooluusa haaha. Siku Yéesu Mweenevyoosi ^ari hinduka, kiidumbirira muri sa suusu ja ^vyeene suusu tiri kiidumba sa nyuunyu.

¹⁵ Na sa viintu nijaa namányire kikomi kutaanga kwaanyu na kwiilaangya kwaanyu, noo ^chooreka nijaa niimya neeja kuuja na meenyu ta, sa muturye kunáalo yo toona kaviri.

¹⁶ Kei nijaa nalamula tweera na meenyu mpiindi ^nootamanya na Makedonía, na kei mpiindi ^ndiri hinduka fuma Makedonía, aho, mumpeere nyambirirya yo tamanya na Yudéa.

¹⁷ Eri, ^nkavalandule miryungu yaani yo kuuja na meenyu, mukiisea navire iwalaanga wuu? Baku mukiisea nalamula masáare yaani kwa miryungu ya kiwuntu vii? Noo ^chooreka noosea, “Hi” na kei nsee “Tuku” wuu?

18 Maa kaa, ja ^vyeene Mulungu ni wo kilaangiwa, masáare yíiswi kúri nyuunyu si “Hii” na “Tuku” tuku.

19 Sa Yésu Kirisitu Mwaana wa Mulungu ^tavavariyurira masáare yaachwe, niini, Siliváano na Timotéeo, si “Hii” na “Tuku” tuku, maa kaa, kúri yeeye siku joosi ni “Hii.”

20 Sa kwiichuunga koosi kwa Mulungu kwa Kirisitu, ni “Hii.” Iki noo ^chooreka ko kundikaniwa na Kirisitu Yésu toosea “Kikomi,” kwa nkongojima ya Mulungu.

21 Mulungu noo ^atuhéeraa ngururu suusu na nyuunyu sa tudahe kwiima neeja kúri Kirisitu. Yeeye noo ^atuhaka makuta,

22 na noo ^atutala mutooso koonekya turi vaachwe, na avika mitimii yiitu Mutima Muija, sa ave cha muihúnda kwa yara ^atulaha kutuheera. ✧

23 Haaha kiintu ^chabweeyya ndire hinduka na Koríinto, ni sa viintu si nasaakaa kuvajuuwa kulookya, baa Mulungu ni shahíidi waani.

24 Niini si noosea suusu timiriraa kumuruma kwaanyu Mulungu tuku. Suusu tatamamaa hamwi na nyuunyu sa cheeru chaanyu, sa ni kwa njira yo muruma Mulungu nyuunyu ^mookiima neeja.

2

1 Sa jeyyo, nalamula mutimii waani ndire kuija na meenyu, sa ndire kuvatamikya mitima yaanyu.

✧ 1:22 Laanga 2 Vakoríinto 5:5; Vaféeso 1:14.

² Kooni niini nabwéeyiirye nyuunyu mwiirye mitima, ani ^ari kumbweeyya mbe na cheeru? Kikomi, ni nyuunyu vii ^naviiriirye mitima.

³ Noo ^chooreka navaandikira ira barúwa sa ^ndiri kuuja, ndiire kiiriwa mutima ni vaantu vara ^vasaakwa vaambweeyye mbe na cheeru. Namányire kikomi, kooni niini navyeéndire baa nyuunyu voosi vyeenda mari.

⁴ Navaandikira ira barúwa kunu naviswíire na niiriirye mutima maatuku. Si nasaakaa nivabweeyye muvisule tuku, kiintu ^nasaakaa ni kubweeyya mataange viintu ^naveenda munumunu.

Kumusea Yasíire Muntu ^Atumama Uvi

⁵ Haaha kooni muntu abwéeyiirye mwiiwaachwe avisule, uwo si aantámikiirye niini vii tuku, uwo avatámikiirye baa nyuunyu. Maa kaa, si noosaaka mbe mukari kulookererya tuku.

⁶ Irya ^reene aturya fuma kwa ^vari foo vaanyu, iro ratoosha.

⁷ Haaha moosaakwa mumusee yasíire, na mutuurye mutima muntu uwo sa adire visula, maa asove mpiima.

⁸ Sa jeyyo, noovaloomba moonekye mwamweenda kikomi.

⁹ ^Cheene chabweeyya nivaandikire ira barúwa, ni nasaakaa turya kikomi kooni mari matu kwa yara yoosi ^navakiindya.

¹⁰ Kooni nyuunyu mwamúséire muntu yasíire, baa niini namúséire yasíire. Na rira ^naséire rasíire, kooni kwaari na roroosi ^roosaakwa risire, ni sea niise rasíire mbere ya Kirisitu sa kunáálo yaanyu.

11 Tundoobweeyya jeyyo, sa Irimu riidiire kutusiinda kwa uweere waachwe, sa tamányire uweere waachwe.

Paúli Múujii wa Turóoa

12 Haaha ^nkafike múujii wa Turóoa so kweenerya Masáare Maaja ya Kirisitu, nkashaana Ijva aanchúnguriire muryaango.

13 Maa kaa, kuu mutimii waani nkoololokera sa nashaana Tíito mwaaniitu asanafika tuku. Jeyyo, nkavasea nasúukiirye, maa nkatamanya na isi ya Makedonía.

Kusiinda kwa Ngururu ya Kirisitu

14 Maa kaa, aduumbwe Muluungu, yeeye ^atulóngoolaa siku joosi twiíchumiriire kwa kusiinda kwa Kirisitu. Na yeeye ko tweera suusu yookaarya masáare ya Kirisitu kira haantu ja iríra ^raboohabooha ro mutaanga.

15 Sa suusu kwa Muluungu ni iríra ^rabooha ra Kirisitu, ^rivafikiraa vara ^voolamuririwa na vara ^voorimira.

16 Kwa vara ^voolamuririwa ni iríra ^rivahéeraa nkaasu. Maa kaa, kwa vara ^voorimira, ni unyuku ^waviiha ^varéteraa inkwya. Haaha ni ani ^adáhaa tumama murimo uwo? Kusiina tuku.

17 Suusu si ja vaantu viingi ^vari foo ^vaviika isáare ra Muluungu ja kiintu cho vaa iyoombe tuku. Maa kaa, ko kundikaniwa na Kirisitu, tookaarya isáare ra Muluungu kwa uwoloki woosi mbere ya Muluungu ja ^vyeeene atutuma.

3

Vatumami va Múháko Mufya

¹ Eri, ni kaanda tiise kwiiwaa vipeembe kei wuu? Eri, ni saaka tiise barúwa jaanyu jo tutaangya ja vaantu viingi viintu ^vayéendaa na barúwa ja ijo wuu?

² Nyuunyu noo barúwa yiiswi ^yaandikwa mitimii yiiswi. Barúwa ihi yamányirwe na yasómwaa ni kira muuntu.

³ Nyuunyu moónekyaa kiweerwii mari barúwa fuma kwa Kirisitu ^yoónekyaa marimo ^tatumama kuri nyuunyu. Barúwa iyo, si yaandikwa kwa wíno tuku, kiri vyoova jeyyo, yaandikwa kwa Mutima wa Muluungu. Na yeeye ni nkaasu. Si yaandikwa mawyii ^yari upwáápwa tuku, maa kaa, yaandikwa mitimii ya vaantu.✧

⁴ Iki noo kiintu ^twiiláangyaa kikomi mbere ya Muluungu kwa njira ya Kirisitu.

⁵ Si tookiisea tumama tiise chochoosi kwa ngururu jiiswi tuku, kiri vyoova jeyyo, ngururu jiiswi ni kwa Muluungu jifúmaa.

⁶ Yeeye noo atuheera ngururu jo va vatumami va muháko mufya.✧ Muháko uwo si ja Miiro ^myeene yaandikwa vii tuku, wafuma kwa Mutima Muja. Noo kusea, Miiro ^yaandikwa yaréetaa inkwya, maa kaa, Mutima Muja aréetaa nkaasu.

⁷ Haaha Miiro ya Músa ijáa yaandikwa mawyii ^yari upwáápwa. Iyo Miiro ^yareetaa inkwya, ijáa yuja kwa nkongojima ya Muluungu furu Viisiraéli vakasiindwa kumulaanga Músa kish-wii, baa neembe ira nkongojima ya kukorera kwaachwe, ijáa ni kwa mpindi nduudi vii.✧ Kooni

✧ **3:3** Laanga Ufumo 24:12; 31:18; Yereμία 31:33. ✧ **3:6** Laanga Yereμία 31:31-34. ✧ **3:7** Laanga Ufumo 34:29-30.

marimo wa Miiro iyo wuuja kwa nkongojima ja iyo,

⁸ eri, marimo wa Mutima Muuja si uri kuva wa nkongojima nkulu kulookya iyo tuku wuu?

⁹ Kooni marimo uwo ^uvabwéeyaa vaantu va-heewe irya uri na nkongojima jei, eri, marimo ^ubwéeyaa vaantu vave vawoloki si uri kuva na nkongojima nkulu kulookya tuku wuu?

¹⁰ Haaha nkongojima ya muháko wa kali si yiifwíne na nkongojima ya muháko mufya tuku, sa nkongojima ya muháko mufya ni nkúlu manumunu kulookya.

¹¹ Kooni kira ^charimáa vii kijáa na nkongojima, kira ^kiri tuuba kuva kimwaari kuva kiri na nkongojima nkulu kulookya.

¹² Sa viintu tatiite uko kwiilaangya, tatiite kwi-ite ma kukulu.

¹³ Suusu si turi ja Músa tuku. Yeeye ajáa iitunikirira kisho chaachwe na kitambála, sa Viisiraéeli vadiire koona viintu kulavalava kwaachwe ^kwisiráa.✧

¹⁴ Maa kaa, miryungu yaavo ijáa yachuungwa. Furu haaha mpiindi ^voosoma vitáabu vya muháko wa kali, vakitirwa kutaanga kimáari ni ikyo kitambála. Ikyo kitambála si kinaseyyiwa tuku, sa chaséyyiwa ko muruma Kirisitu vii.

¹⁵ Kimaari furu isiku, mpiindi ^voosoma Miiro ya Músa mitima yaavo yakunikirirwa ni kitambála, vandoosiindwa taanga.

¹⁶ Maa kaa, muntu yoyoosi ^amurúmaa Mweenevyoosi, Mweenevyoosi aséyyaa ikyo kitambála.

✧ 3:13 Laanga Ufumo 34:33-35.

¹⁷ Mweenevyoosi noo Mutima wa Muluungu. Na haantu ^kuri na Mutima wa Muluungu, aho, hatiite kwiiyanjaala.

¹⁸ Suusu voosi si twiikunikirira kitambala vishwii tuku, toonekyaa nkongojima ya Mweenevyoosi ja kioo viintu ^choonekyaa buuwo. Mweenevyoosi, yeeye noo Mutima, na yeeye noo ^atavalandula twiifwaane ne, tave na nkongojima yaachwe ^yalookya na ^yootuuba lookya.

4

Suusu ni Saama ja Iroongo jiri na Ngururu ya Muluungu

¹ Jeyyo, suusu si tookera mpiima tuku, sa viintu Muluungu kwa kulaanga na riiso ra wuja kwaachwe atuheera murimo uhu.

² Suusu, tasiita tumama masaaare ya kimbiso na ya soni, si takoveraa vaantu tuku, baa kei, si tasangyaa isaaare ra Muluungu na ulongo tuku. Kiri vyoova jeyyo, suusu talusaa kimaari mbere ja vaantu, sa suusu si tubweyyaa mitima ya vaantu itwaalwe na kiloongii mbere ya Muluungu tuku.

³ Kooni Masaaare Maaja ^tavariyula yiivisa, kuva yari yiivisa kwa vara ^voorimira.

⁴ Irimu ^riri muluungu wa ihi weeru, ravakunikirira miryungu yaavo vara si ^vamurumaa Yeesu, sa vadiire kachoona kiweeru cha Masaaare Maaja ya nkongojima ya Kirisitu. Yeeye atiite buuwo ya Muluungu.

⁵ Suusu si tookaarya masaaare yiswi tuku, maa kaa, tookaarya Yeesu Kirisitu ni Mweenevyoosi, na suusu turi vatumami vaanyu sa Yeesu.

6 Sa Mulungu asea, “Kiweeru kimurike kilwiirya,”☆ yeeye amurikaa mitima yiitu, na atubweeyaa kutaanga kiweeru cha umanyi wa nkongojima yaachwe ikoreraa kishwii cha Kirisitu.

7 Suusu ni ja saama ja iroongo vii, taheewa Masáare Maaja saamii iji ja máari ya kikomi iri mberii, sa itaangikane ngururu ihi nkulu yo tumama murimo uwo, si yiiswi tuku, yafúmaa kwa Mulungu.

8 Suusu tariingirirwa ni uturikiri wisimiresimire, maa kaa, si toomalwa tuku. Kari foo si tamanyire cho tumama tuku, maa kaa, si tookera mpiima tuku.

9 Tooturikira, maa kaa, Mulungu si yootureka tuku. Toochuriwa isi, maa kaa, si tookwya tuku.

10 Siku joosi taverekaa inkwya ya Yéesu mivirii yiiswi, sa nkaasu ya Yéesu noyo yiyoonekye mivirii yiiswi.

11 Noo kusea, suusu turi nkaasu, mpiindi joosi turi nemwiinemwii ya inkwya sa Yéesu, sa nkaasu ya Yéesu yoonekane kari miviri yiiswi ikwyijaa.

12 Jeyyo, suusu turi nemwiinemwii ya inkwya, maa kaa, nyuunyu mooturya nkaasu.

13 Masáare Yari Mpeho yasea, “Naruma, jeyyo noolusa.”☆ Suusu naasu kwa kuruma kukura toolusa,

14 sa tootaanga Mulungu amufufula Mweenevy-oosi Yéesu. Yeeye tufufula ari baa suusu hamwi na Yéesu. Yeeye tareeta ari suusu hamwi na nyuunyu mbere yaachwe.

☆ 4:6 Laanga Ncholo 1:3. ☆ 4:13 Laanga Sabúuri 116:10.

¹⁵ Haaha suusu toohokera uturikiri uhu woosi, sa nyuunyu, sa nduwo ya Muluungu ivafikire vaantu vari foo na vamadumbe Muluungu munumunu. Jeyyo, Muluungu abweeyiriwe nkongojima baa kulookya.

Kwiikala ko Kwiilaangya

¹⁶ Jeyyo, si tookera mpiima tuku. Baa neembe miviri yiiswi kwa weerwii yoosakahala, maa kaa, isii yiiswi Muluungu yootumba ufyu siku joosi.

¹⁷ Ni lusa niise jeyyo, sa uturikiri wiiswi waanguha, kei ni wa mpindi nduudi vii. Uturikiri uwo, wootwiimiryu neeja nkongojima nkulu kulookya ya siku jisiina uhero. Nkongojima iyo, isiina cho fwaaniriryu tuku.

¹⁸ Jeyyo, si talangaa viintu vyoonekanaa tuku, kiri vyoova jeyyo, talangaa viintu si vyoonekanaa. Vira vyoonekanaa ni vya mpindi nduudi vii, maa kaa, vira si vyoonekanaa ni vya siku jisiina uhero.

5

Mwiikalo Wiitu Kurumwii

¹ Suusu tavimanyire vivaanda kuntu twiikalaa aha weerwii, noo kusea miviri yitu, kooni yasambukire, suusu tatiite nyumba yingi fuma kwa Muluungu noo kusea miviri mifya. Nyumba ijo ifya, ni ja siku jisiina uhero, sa si jajeengwaa kwa mikono ya vantu tuku.

² Kuri ihi weeru toorira kwa usungu, tatiite mpiima maatuku yo vikirwa ingo ja miviri mifya, noo kusea, kiikalwii chiitu cha kurumwii.

³ Sa turi humula vikirwa miviri iyo mifya, si turi koonekana ni na tuhu turi tuku.

⁴ Mpíindi á́tukaari tookiikala vivaandii vya aha weerwii, tooríra kwa usungu, sa tooremeerwa ní á́yari foo. Si toosea, toosaaka fumiwa maviri uhú á́ukwíjaa tuku. Kiri vyoova jeyyo, toosaaka taviikirwe kiikalwii chiitu cha kurumwii, sa maviri uhú á́ukwíjaa umeriwe ní maviri si á́ukwíjaa.

⁵ Mlungu noo atwiimirya neeja iyo miviri mifya, atuheera Mutima waachwe, sa ave chamuhúúnda chiitu.

⁶ Sa jeyyo, siku joosi tatiite kwiilaangya kikomi, kei tamányire, mpíindi á́tukaari turi muvirii uhú, ní kuli turi na Ijva.

⁷ Kwiikala kwiiswi ní kwa njira ya kuruma na si kwa vira á́vyoónekanaa tuku.

⁸ Kikomi, tatiite kwiilaangya na kei tookoona ní pwee kureka uhú maviri, sa tutamanye noo kiikala na Mweenevyoosi.

⁹ Sa jeyyo, kooni turi muvirii uhú, au si turi aha, kiintu kikulu ní kamubweeyya Mweenevyoosi ave na cheeru.

¹⁰ Suusu voosi kima turi mbere ya ichuumbi ro lamurira ra Kirisitu, sa kira umwi wiitu arihwe kira á́cheene atumama mpíindi á́ajaa muvirii waachwe, ive ní maa ja au mavi.

Talamaniwa na Mlungu kwa Njira ya Kirisitu

¹¹ Haaha tamányire, tasaakwa tundoomanyemya Mweenevyoosi. Jeyyo, toomanyika kuvawyira vaantu vandomuruma. Mlungu atumányire á́vyeeene turi, na ní kiilaangya niise baa nyuunyu mitima yaanyu si yoovatwaala na kiloongii á́vyeeene turi tuku.

¹² Si toosaaka kwiidumbirira kei kari nyuunyu tuku, maa kaa, toosaaka kuvaheera nkalo yo

kwiidũmbirira sa suusu. Kwa njira iyo, kũva mũri na masáare yo vawyiira vara ^viidũmbiriraa mbere ja vaantu, kwa viintũ ^vyoónekanaa na si kwa ^viri mitimii tũkũ.

¹³ Kooni tookoonekana tũri vasari, ni jeyyo tũri sa Mũlũngu, na kooni tookoonekana tatiite miryũngu, ni jeyyo tũri sa nyuunyu.

¹⁴ Kweenda kwa Kirisitu noo kootalongoola suusu, sa taruma mũuntũ amwi aakwya sa vaantu voosi, sa jeyyo voosi vaakwya.

¹⁵ Yeeye aakwya sa vaantu voosi, sa vaantu vareke kiikala sa voovo veeneevyo, maa kaa, viikale sa ũra ^aakwya sa voovo na ^afufuka sa voovo.

¹⁶ Kwaandira haaha si tooyeren'ya mũuntũ kiwũntũ tũkũ. Baa neembe hara kali tamũyeren'yaa Kirisitu kiwũntũ, haaha si tamoónaa jeyyo kei tũkũ.

¹⁷ Sa mũuntũ yoyoosi ũra ^aava kiintũ kimwi na Kirisitu, aava wũumbo mufya,✧ ya kali yalooka, laanga, mwiikalo mufya waándire.

¹⁸ Aya yoosi yafuma kwa Mũlũngu, yeeye amatũma Kirisitu atũlũman'ye na yeeye.✧ Na suusu atũheera mũrimo wo valũman'ya vaantu na yeeye.

¹⁹ Noo kũsea, Mũlũngu mũlũman'ya weerũ na yeeye mweeneevyo kwa njira ya Kirisitu, baa vala mũvi wa vaantu tũkũ. Kei Mũlũngu atũkwaatya isáare ro lũmaniwa na Mũlũngu.

²⁰ Haaha suusu tatũmwa ni Kirisitu kutũmama mũrimo waachwe, na ko tweera suusu, Mũlũngu yookiilomboola mũlũmaniwe ne. Na noo

✧ 5:17 Laanga Vagalatía 6:15. ✧ 5:18 Laanga Varúumi 5:10.

^chooreka tookiilomboola kwa masáare ya Kirisitu, mulumaniwe na Mulumungu.

²¹ Mulumungu amubweeyya Kirisitu yeeye ^asiina uvi, ave uvi sa suusu, sa ^turi kuva kintu kimwi na Kirisitu, tvalwe vawoloki va Mulumungu.

6

¹ Haaha sa viintu turi vatumami hamwi na Mulumungu, toovakalaamya ijo nduwo tahokera fuma kwa Mulumungu kari marekere jirimire bweete tuku.

² Sa Mulumungu asea Masáarii ^Yari Mpeho, “Mpiindi yaani ^niiruma, nakuteerera, siku ya ulamuriri, nakwaambirirya.”☆
Teera, mpiindi ^yaramika noo ihi, isiku, noo siku yo lamuririwa.

Uturikiri wa Paúli

³ Si toobweeyya kintu chochoosi ^kiri vabweeyya mwiikunguvale tuku, sa marimo wiiswi kari ji uluswe vyaviha tuku.

⁴ Kiri vyoova jeyyo, kwa kira njira, taláiraa suusu turi vatumami va kimáári va Mulumungu. Toónekyaa ayo, kwa uyimiriryi mukulu mpiindi ja uturikiri, ujuuwiki na ukangaaru.

⁵ Kei, suusu tavawa, tachuungwa minyololwii, tasekererwa ni mpuka ja vaantu, tatúmamaa mirimo ^yafafa, tasóvaa tulo, baa kei, tasóvaa chóorya.

⁶ Suusu ni vatumami vaaja va Mulumungu kwa uwoloki, umanyi, kutuurya mitima, kuboohya inda kwa njira yo longoolwa ni Mutima Muija na kweenda kwa kimáári.

☆ 6:2 Laanga Isáaya 49:8.

⁷ Kei suusu, ni vatamami kwa njira yo variyula isáare ra kimáári. Ayo, tayatámamaa kwa ngururu ja Mulungu. Uwołoki noo mata yiiswi makonwii wa kulume na wa kumooso.

⁸ Suusu twiima neeja kunyemiwa na kuchwiwa mati, kudumbirirwa na kuluswa vyaviha. Taséwaa turi vakwaata, kumba talúsaa kimáári.

⁹ Toónekaa ja si tataangikana, kumba tataangikana. Toónekaa ja tookwya, kumba ni nkaasu turi. Taváwaa maatuku, maa kaa, si tálawaa tuku.

¹⁰ Toónekanaa ja turi na usungu, maa kaa, mpiindi joosi turi na cheeru. Toónekanaa turi vakiva, maa kaa, ^vari foo tavaheera usúngaati, toónekanaa tusiina chochoosi tuku, maa kaa, tatiite viintu vyoosi.

¹¹ Nyuunyu Vakoríinto, talusika na nyuunyu baa visa chochoosi tuku, na talusika na nyuunyu kwa kweenda kukulu.

¹² Suusu si tunakitira kweenda kwiiswi kuri nyuunyu tuku, maa kaa, nyuunyu mwakitira kweenda kwaanyu kuri suusu.

¹³ Haaha, ni lusika niise na nyuunyu ja noolusika na vaana vaani, mave na kweenda kukulu kuri suusu, ja ^vyeene suusu taveenda nyuunyu.

Kusaangya Muhini na Vaantu si ^Varúmaa

¹⁴ Kari musáangyaa muhini na vaantu si ^vamurúmaa Yéesu tuku. Eri, uwołoki na kuwuna miiro ifaanaa vikava hamwi wuu? Eri, kiweeru na kilwiirya ni kintu kimwi viri kwa kirikwi?

15 Eri, Kirisitu aviika muháko wowoosi na Irimu wuu? Jooli muuntu ^amurúmaa Yéesu ari tamanyan'ya na muuntu si ^amurúmaa?

16 Jooli Kaaya Njija ya Mulungu iri kuva hamwi na vidabalaíyo? Suusu ni Kaaya Njija ya Mulungu. Kei ari nkaasu! Ja ^vyene Mulungu mweeneevyo alúusa,

“Kiikalan'ya ndiri novo,
na yeendan'ya ndiri novo.
Kuva ndiri Mulungu waavo,
novo kuva vari vaantu vaani.”☆

17 Sa jeyyo, IJËVA aséire,
“Fumi katikati yaavo,
mwiikere lukova novo.
Kari mukwaate kiintu chochoosi ^kiri na njeo tukú,
aho, niini vahokera ndiri.”☆

18 “Kuva ndiri Taáta waanyu,
na nyuunyu kuva mari vaana vaani va kiintu
kilume na va kiintu kiki.
IJËVA Mulungu Mweenengururu alúusire.”☆

7

1 Vanaviitu naveenda. Sa viintu Mulungu iichuunga kutuheera ayo yoosi, twiijirale fuma kuri kiintu chochoosi ^kitubwéeyaa tave na njeo mivirii na mitimii. Tave vaaja kwa njira yo manyemya Mulungu.

Cheeru cha Paúli

2 Tuheeri nkalo mitimii yaanyu. Suusu, si tunamukosera au kumasaambula muuntu yoyoosi

☆ 6:16 Laanga Valáawi 26:12; Yeremía 32:38; Esekiéli 37:27.

☆ 6:17 Laanga Isáaya 52:11; Esekiéli 20:34, 41. ☆ 6:18 Laanga 2 Samwéli 7:14; 1 Masáare ya Mpindi 17:13.

tuku, baa kei, si tunakwaata matu muuntu yoyoosi tuku.

³ Si noolusa masáare aya sa nduuse irya kari nyuunyu tuku. Niini nahúmwíire kavawýíira, nyuunyu munwaari mitimii yíiswi, baa kooni ni kava nkaasu au kukwya, ni hamwi turi.

⁴ Niini niitema kari nyuunyu maatuku vii, na ^kari foo niidúmbiríraa sa nyuunyu. Mwaampíire matima munumunu, baa neembe tootarikira kwa ^yari foo, mwaambwéeyiirye nive na cheeru kikuulu.

⁵ ^Tukafike Makedonía, miviri yíiswi yasiindwa humuluka, sa tujáa tatiite uturikiri fuma kira ivaru. Weerwii kujáa kwatiite nkoondo, na isii yíiswi tujáa tatiite woowa.

⁶ Maa kaa, Mulungu avatúuryaa mitima vara ^vari na usungu mitimii. Yeeye atuheera matima kwa kuuja kwa Tíito.

⁷ Si so kuuja kwa Tíito vii tuku, maa kaa, sa viintu mwamheera matima. Atuwýíira ^vyeeene mwaankumbuka na ^vyeeene mooviisula no juuwika sa niini. Ayo, yaambwéeyiirye nivyeende maatuku vii.

⁸ Baa neembe barúwa yaani yavoon'ya usungu, niini si nookiivairya mbiri sa kira ^naandika tuku. Baa neembe niivairya mbiri, sa noona barúwa iyo yavoon'ya usungu, baa jeyyo ni kwa mpiindi nduudi vii ijáa.

⁹ Maa kaa, haaha natiite cheeru, si sa viintu moona usungu tuku, maa kaa, natiite cheeru sa usungu waanyu wavabweeyya mvalanduke fuma uvii waanyu. Mooniwa usungu ja ^vyeeene Mulungu asaakáa. Sa jeyyo, suusu si tavatamikya

kwa njira yoyoosi tuku.

¹⁰ Ushungu Mulungu asákaa tuturye, ni ura utubwéeyaa tumvalandukire. Kuvalanduka uko, noo kuréetaa ulamuriri. Kuvisula kuri jeyyo, si kwabwéeyaa mwiiwairye mbiri tuku. Maa kaa, usungu uréetwaa ni masáare ya weeru, waréetaa inkwya.

¹¹ Laangi vyeene uhu usungu wa kimulungu wareeta kunáalo kuri nyuunyu. Ushungu uwo wavabweeyya mave na mpiima yo tumama vintu vyabooha, na mave na mpíri jo lusa yara mootumama ni yabooha. Kei, usungu uwo, wavabweeyya musule uvi, mumoofe Mulungu, mave na mpiima yo kunyona, mündoomanyika na moone ura ahon'ya ahokera mariho yaachwe. Nyuunyu mwaláire kwa kira njira ni uteréere mari kuri iri isáare.

¹² Jeyyo, baa neembe naandika barúwa ira, si naandika sa ura atumama uvi na sa ura atumamirwa uvi tuku. Kiri vyoova jeyyo, naandika sa nyuunyu veeneevyo moone mbere ya Mulungu vyeene mumányikaa kutwaambirirya.

¹³ Sa jeyyo, tafafiwe mitima. Hamwi na ayo ya suusu kufafiwa mitima, taava na cheeru maatuku vii, Tíito akatuwyire vyeene mweerya matima waachwe.

¹⁴ Nini navadumbirira munumunu mbere yaachwe, na nyuunyu si mwaankwaatya soni tuku. Maa kaa, kooni yoosi meene tavawyiraa ni ya kimáari yajáa, noo vyeene viri, vyeene tavadumbirira nyuunyu kwa Tíito, novyo vyooneka ni vya kimáari.

¹⁵ Tíito yookoongererya kveenda nyuunyu ari

kumbukira kwiikiimya kwaanyu na isi, na ^vyeene mwamuhokera kwa nyemi na ko tetema.

¹⁶ Navyeéndire maatuku vii, sa kwa kira kiintu daha ndiri kuviilaangya kikomi.

8

Kuboohya Inda kwa Vaantu ^Vamuruma Yésu

¹ Vanaviitu, haaha toosaaka mataange ira nduwo ^ng'eene Mulungu ajiheera mpuka ja vaantu ^vamuruma Yésu uko Makedonia.

² Baa neembe vaantu avo ni vakiva munumunu na vari kati na kati ya uturikiri ^wiisimiresimire, vajaa vatiite cheeru kikulu ^cheene chavabweeyya vaboohye inda na vatoole viintu vyaavo munumunu.

³ Kimaari ni lusa niise, kwa laviro lwaavo, voovo vatoola viintu ^viri foo baa kulookya laviro lwaavo. Na vatoola ko keenda veenevyo,

⁴ kunu vookiilomboola kari suusu voosea, novo voosaaka vave kiintu kimwi murimwii wo vaambirirya vaantu va Mulungu va Yerusalemu.

⁵ Vabweeyya jei, kulookya vira ^vyeene twiiseaa. Lwa ncholo, viitoola kwa Mweenevyoosi, maa de vakiitoola kwiiswi ja ^vyeene Mulungu asaaka vatamame.

⁶ Sa jeyyo, tukamakalaamya Títo uje sa avaambirirye nyuunyu mamarikirirye uwo marimo wa nduwo, sa yeeye noo aanda uwo marimo kwaanyu.

⁷ Mwatiite utemi wa masáare yoosi. Mwatiite kuruma, mwatiite laviro lo luma sáare, mwatiite amanyi, mwamányikaa kutumama yoosi maaja,

na mwatweenda suusu. Jeyyo, toosaaka moon-gererye kúri nduwo yo vaambirirya vaantu vîngi.

⁸ Si noolúusa aya sa nívalairirye tuku, maa kaa, noosaaka noone kooni kweenda kwaanyu ní kwa kimáári. Noobweeyya jei, ko yaanirirya na ^vyeene vîngi vari na umanyiki wo vaambirirya.

⁹ Nyuunyu mwamányire nduwo ya kúboohya inda kwa Yéesu Kirisitu Mweenevyoosi wiitu. Baa neembe ajáa musúngaati, iibweeyya mukíva sa nyuunyu kwa njira ya ukíva waachwe, mave vasúngaati.

¹⁰ Iki noolúusa chaboocha kúri nyuunyu. Mwaakiijo nyuunyu noo majáa va ncholo ^mwasaakáa toola kisaanga,[☆] na noo majáa va ncholo kwaanda bweeyya jeyyo.

¹¹ Haaha ní vyaboocha mamarikirirye marimo uhú ^mwaanda, sa ira mpíima ^moonekya hara ncholo, yiifwaane na vira ^muri toola. Tooli ko laanga vira ^muri novyo.

¹² Kooni muuntu ari na mpíima yo toola, ní vya-booha atole kira ^ari nocho. Ne Múlungu hokera ari nyambirirya yaachwe, kwa kira ^ari nocho na si kwa kira si ^ari nocho tuku.

¹³ ^Cheene noolúusa si nyambirirya yaanyu ibweeyye mwiikalo wa vîngi waanguhe, na mwiikalo waanyu ufafe tuku. Maa kaa, noosaaka kave na uyaaniriri.

¹⁴ Mpíindi iji viintu ^viri foo vyaanyu, vaambirirya vara ^vasiina kîntu, sa mpíindi jîngi novo viintu vyaavo ^viri foo vavaambirirye nyuunyu. Kwa iro, kava muri mwayaanirîre.

[☆] **8:10** Laanga 1 Vakoríinto 16:1-4.

15 Ja ^vyeene vyaandikwa Masáarii ^Yari Mpeho, “Ura ^ajiinga ^viri foo, si achaarirwa tuku, na ura ^ajiinga vike, si akeehekerwa tuku.”☆

Tíito na Viivaachwe Vootumwa na Koríinto

16 Noomadumba Mulungu. Yeeye amuheera Tíito mutima wa umanyiki wo vaambirirya, ja ^vyeene niini ndiri na mpiima yo vaambirirya.

17 Ni lusa niise jei, sa ^tukamuloombe uje na meenyu, aruma. Kei yeeye atiite umanyiki mukulu wo kuuja na meenyu kwa kweenda kwaachwe mweeneevyo.

18 Hamwi na Tíito, kumutuma tiise mwaaniitu mpuka joosi ja vaantu ^vamura Yésu ^jimadumbaa, ne ni mvari yuli ^abooha wa Masáare Maaja.

19 Kulookya ayo, yeeye asaawulwa ni mpuka ja vaantu ^vamura Yésu, sa ayeendan’ye na suusu mpiindi ^tootwaala nyambirirya na Yerusalemu. Murimo uwo woomaretera Mweenevyoosi nkongojima, kei wookoonekya ^vyeene toomanyika kuvaambirirya vingi.

20 Toosaaka tanehe mang’uulo fuma kwa muti yoyoosi, ^vyeene tookimirira ivi viintu vaantu ^vatoola kwa kuboohya inda kwaavo.

21 Toosaaka tubweyye kira ^chabooha mbere ya Mweenevyoosi na mbere ya vaantu.

22 Kei kumutuma tiise mwiiwiiswi vingi hamwi na vala Tíito. Uhu mundu wiiswi, ^kari foo ta-moona atiite mpiima yo manyika, na haaha atiite mpiima nkulu kulookya aho ncholo, sa kuvi-ilaangya kwaachwe kwaanyu kikomi ni kukulu.

23 Kooni muuntu uúriirye Tíito ni ani, musei ni mwiiwaani ^ntámaman'yaa ne kari nyuunyu. Na avo vaaniitu ^ari novo, vatamwa ni mpuka ja vaantu ^vamura Yéesu, voovo voomuretera nkongojima Kirisitu.

24 Sa jeyyo, voonekyi vaantu avo kikomi cha kweenda kwaanyu, sa mpuka ja vaantu ^vamura Yéesu vataange tatiite kiintu cho bweeyya twiidumbe sa nyuunyu.

9

Nyambirirya kwa Vaantu ^Vamura Yéesu va Yerusalemu

1 Haaha nsiina cho vaandikira sa mendootoola nyambirirya kwa vaantu vaaja ^vamura Yéesu va Yerusalemu tuku.

2 Niini namanyire nyuunyu mwatiite matima wo vaambirirya viingi. Kei niini niidumbirira kwa vaantu va Makedonia noosea, “Mpuka ya vaantu ^vamura Yéesu va Akáaya, viimya neeja kutoola nyambirirya keende mwaakijo.” Uwo matima waanyu, wavasésire ^vari foo vaavo kuva na matima wo toola.

3 Haaha navatámire vanaviitu, sa voone kwiidumbirira kwiiswi kari nyuunyu kwa isáare iri, sa mwiimye neeja na masáare yiiswi yadire kooneka kikomi ni kiintu kituhu.

4 Haaha kooni nuújire na vaantu ^vamura Yéesu va Makedonia, maa tushaane si muniimya neeja tuku, aho, kutoon'ya mari soni sa tavaruma bweete kanu tookoona kuva mari mwahumala. Baa nyuunyu kwaatwa mari ni soni.

⁵ Sa jeyyo, noona nivakalaamye ava vaaniitu, valongoole kuuja na meenyu, sa viimye neeja viintu vira ^mwasea toola mari. Kwa njira iyo, kuva mari mwahumwiire kwiimya neeja vira ^mootoola kwa ntálarya, noo kusea ko keenda na si ko doomereriwa tuku.

Kutoola kwa Mutima Mweeru

⁶ Kumbukiri, “Muuntu ura ^aháandaa kiduudi achwijaa kiduudi, na ura ^aháandaa na inda njeru, achwijaa na inda njeru.”

⁷ Kira muuntu atoole ja ^vyeene alámwiire mutimii waachwe. Kari atoole kunu iiriye mutima au ko doomereriwa tuku, sa Muluungu eenda muuntu ^atóolaa na mutima mweeru.

⁸ Aho, Muluungu kuvatalarya ari kwa ntálarya ^jiri foo, sa mpiindi joosi kari mukeehekerwe ni kiintu chochoosi tuku, na mave vaantu vo tumama maaja ^yari foo kwa kira murimo muja.

⁹ Ja ^vyeene vyaandikwa Masáarii ^Yari Mpeho, “Ura ^atóolaa na mutima kuvaheera vakiva, uwoloki waachwe kuva uri kwa siku ^jisiina uhero.”☆

¹⁰ Muluungu noo ^amuhéeraa murimi mbeyu jo haanda, na mukáate wo rya. Viivyo vaheera ari nyuunyu mbeyu, na yeeye jibweeyya ari jikingike. Kei, kvoongererya ari viintu ^muchwiire vya uwoloki.

¹¹ Yeeye vasungaaty ari kwa kira kiintu, sa kira mpiindi mutoole na inda njeru. Na kwa njira iyo, vaantu ^vari foo madumba vari Muluungu, sa nyambirirya ^ng'eene tui vatwaarira fuma kwaanyu.

☆ 9:9 Laanga Sabúuri 112:9.

¹² Sa uhũ murimo ^mootumama, si kaambirirya vaantu va Mulungu vii tuku, kiri vyoova jeyyo, bweeyya mwiise vaantu ^vari foo vamadumba Mulungu munamuna.

¹³ Murimo uwo, wookonekya kikomi nyuunyu ni vatamami va kimáari, na sa jeyyo, vaantu voomubweeyirya Mulungu nkongojima. Voomubweeyya jeyyo, sa mari matu ko ruma Masáare Maaja ya Kirisitu ^meene mwahokera. Kei, voomadumba Mulungu sa viintu ^mootoola kwa kuboohya inda kuri voovo na kwa vaantu viingi.

¹⁴ Jeyyo, valoombera veende kwa Mulungu kwa mpiima na matima woosi, sa nduwo ^ihwáalarya ^ng'eene Mulungu avaheera nyuunyu.

¹⁵ Adumbwe Mulungu kwa kilungulungu chaachwe ^kihwaalarya ^cheene atuheera.

10

Paúli Yoovivirira Murimo Waachwe

¹ Haaha nini Paúli ^noónekanaa nahola mpiindi ^ndiri na nyuunyu, maa kaa, ^noónekanaa niitema mpiindi ^ndiri kuli na nyuunyu, noovakalaamya kwa uholi na uyimiriryi wa Kirisitu.

² Noovaloomba mpiindi ^ndiri kuuja na meenyu, kari mwaambweeyye nive mukari ja ^vyeene nookiiririkana tuku. Ni lusa niise jeyyo, sa ifaanaa nkava mukari kwa vaantu voosi ^veene vookiisea ni tuuba tiise mwiikalo wa weeru.

³ Baa neembe tookiikala aha weerwii, si toolwa nkoondo ja ira vaantu va ihi weeru ^valwíjaa tuku.

⁴ Mata ^tulwíraa nkoondo yiiswi si ya ihi weeru tuku, maa kaa, yatite ngururu fuma kwa

Mulungu, na yasáambulaa nkaande ja nkambi ja mavi. Tasáambulaa miiririkano yoosi ya ulongo

⁵ na kira kiintu cha ukudamu ^kibwéeyaa vaantu vadiire mutaanga Mulungu. Kei, tanyáhiraa kira mwiiririkano wiiswi sa umateerere Kirisitu.

⁶ Na mpiindi kava matu kwaanyu ^kuri kiimana, suusu kava turi twiimiirye neeja kavalaira chiiru vaantu si ^vari matu kwa Yésu kwa njira yoyoosi.

⁷ Nyuunyū moolaanga koonekana kwa weerwii vii. Muuntu yoyoosi ^iiyónaa yeeye kikomi ni wa Kirisitu, ataange baa suusu ni va Kirisitu ja yeeye.

⁸ Si nookoona soni tuku baa kooni nookiivaa kipeembe sa wiimiriri Ijva ^atuheera. Wiimiriri uwo, si uvasáambulaa tuku, kiri vyoova jeyyo, wavajéengaa mwiisikane.

⁹ Si noosaaka noonekane ja noovavuumba mpiindi ^nookaandika barúwa jaani tuku.

¹⁰ Sa viingi voosea, “Barúwa ja Paúli jarutaha na jatiite ngururu. Maa kaa, mpiindi ^avijáa na suusu, asiina ngururu tuku baa masáare yaachwe yasiina kiintu tuku.”

¹¹ Muuntu ^yooluusa jei, yoosaakwa ataange ^meene toovaandikira mpiindi ^turi kuli, noo ^meene turi tumama mpiindi ^turi kava na nyuunyū.

¹² Si toosaaka kwiiyanirirya na kwiivika hamwi baa kiduudi vii tuku na vara vaantu ^vookiivaa kipeembe. Mutaange voovo mpiindi ^vookiiaanirirya voovo kwa voovo, voónekayaa ^veene vasova tooti.

¹³ Maa kaa, suusu si twiidúumbiriraa kulookya kipíimo tuku. Kiri vyoova jeyyo, twiidúumbiriraa

kwa kipímo ^taheewa ni Muluungu. Marimo uwo, noo ^woovafikira baa nyuunyu uko meenyu.

¹⁴ Si tookiiduumbirira kulookya kipímo tuku mpiindi ^tooluusika mirimo yiiswi kari nyuunyu, kooni ngaari si tujja na meenyu. Suusu noo ^tujaa va ncholo kuvaretera Masáare Maaja ya Yéesu Kirisitu.

¹⁵ Kei, si tookiiduumbirira kulookya kipímo sa mirimo ^yatamamwa ni vaantu viingi tuku. Maa kaa, ni kwiilaangya tiise ja ^vyeeene kuruma kwaanyu kookula, mirimo yiiswi kari nyuunyu tuuba iri kuingika.

¹⁶ Aho, daha turi kaarya Masáare Maaja haantu hingi nyungure ya meenyu. Bweyya turi jeyyo, sa si toosaaka kwiiduumbirira sa marimo ^wahumula tamamwa ni muuntu wingi haantu hingi tuku.

¹⁷ Masáare ^Yari Mpeho yasea, “Ura ^yoosaaka iiduumbirire, iiduumbirire sa IJØVA vii.”☆

¹⁸ Ivi vyoónekyaa muuntu yoyoosi ura ^iiduumbiriraa mweeneevyo, si arúmwa tuku, kari vyoova jeyyo, ^arúmwa, ni ura ^aduumbirirwaa ni Mweenevyoosi.

11

Paúli na Vatumwi va Floongo

¹ Baa kooni noolusa ukoókoyo kiduudi, nooval-oomba muunyimirirye.

² Niini natiite kivina na nyuunyu, kivina cha Muluungu. Niini navatamirira mulume umwi, ye-eye ni Kirisitu, sa nivareete mbere yaachwe ja vanjala ^vari uteréere.

☆ 10:17 Laanga Yeremía 9:24.

³ Maa kaa, nookoofa, sa ja ^vyeene Háawa akooverwa ni ira njoka ngweere, viivyo baa nyuunyu kooverwa muri kwa miiririkano yaanyu, mareke kweenda kwaanyu ^kwawoloka na matima waanyu kwa kikomi kwa Kirisitu.

⁴ Ni lusasa niise jei, sa nyuunyu mwaanguha kumuhokera muantu wiingi ^yookuwa noo kwaarya Yésu wiingi ^mweene suusu si tamulusa. Kei, moohokera matima wiingi au masáare maaja yingi, ^meene si mwahokera fuma kwiiswi.

⁵ Namányire niini si ndiri muduudi kulookya avo ^vookiiyona voovo ni vatumwi vakulu tuku.

⁶ Baa kooni niini nsiina wuwa wo lusika neeja, natiite umanyi mukulu. Isáare iri taroonekya kiweerwii kuri nyuunyu.

⁷ Mwamányire niini niikiimya na isi sa niviiwale nyuunyu ko vavariyurira Masáare Maaja ya Mulungu baa mariho tuku. Eri, nabweeyya uvi so bweeyya jeyyo wu?

⁸ Mpiindi ^natumamáa kwaanyu, nahokeráa nyambirirya fuma kwa mpuka jingi ja vaantu ^vamura Yésu. Ni ja naviiviraa vaantu vingi sa nivaambirirye nyuunyu.

⁹ Naani mpiindi ^nijaa na nyuunyu, si naava muriwa kwa muantu yoyoosi tuku, sa kusirirwa kwaani, kwaseyyiwaa ni vaaniitu va Makedonia. Voovo vaampeeraa kira ^noosaaka. Nalaangaa neeja sa ndiire kuva muriwa kwaanyu, baa kei, tuuba ndiri laanga neeja.

¹⁰ Ja ^vyeene kimaári cha Kirisitu kiri isii yaani, kusiina muantu baa umwi kuri isi ya Akáaya, ^ari

kũũnkakaan'ya ndeke kwiidũũmbirira kwa isáare iri tũkũ.

¹¹ Sa che? Eri, ni sa viintũ si naveenda wũũ? Mulũũngu amányire naveenda!

¹² Tuuba ndiri bweeyya ^vyeene noobweeyya, sa vatumwi avo ^veene vookiiyanirira vakúũũ, vasiindwe kwiidũũmbirira murimo waavo ni ja wiiswi uri.

¹³ Vaantũ ja avo, ni vatumwi va uoongo, ni vatũmami ^vakóoveraa vaantũ, na viivárindũlaa vakava ja vatumwi va Kirisitu.

¹⁴ Ikyo si kiintũ cho hwaalarya tũkũ, sa baa Irimũ riivarindũlaa rikava ja murimũ mũũja wa kiweeru.

¹⁵ Sa jeyyo, si kiintũ cho hwaalarya tũkũ vatũmami vaachwe, kwiivarindũla vave ja vatũmami va uwoloki. Kuherererya, hokera vari kira ^kitéire mirimo yaavo.

Paũli Yookiivaira Kipeembe Uturikiri Waachwe

¹⁶ Ni lũũsa niise kei, mũũntũ yoyoosi kari aanyone ndiri mukoókoyo tũkũ. Maa kaa, baa kooni aanyĩne ndiri mukoókoyo, aanteerere ja mukoókoyo sa niivae kipeembe kiduudi.

¹⁷ Masáare aya ^noolũũsa haaha yo kwiivaira kipeembe, si nalaiririwa ni Mweenevyoosi tũkũ, kiri vyoova jeyyo, noolũũsa ja mũũntũ mukookoyo.

¹⁸ Sa viintũ vaantũ ^vari foo viidũũmbiriraa ja vaantũ va weeru, baa niini kiidũũmbirira ndiri.

¹⁹ Nyuunyu mwiiyónaa mwatĩite tooti, maa kaa, mwavayĩmirirya vaantũ vakookoyo.

²⁰ Ati mũũdooyimirirya mũũntũ ^yoovaviika utũmwii, mũũntũ ^yooviivira na ^yoovahoka viintũ vyaanyu, mũũntũ ^yoovachwa mati na ^yoovahapala miiswii.

21 Nookoona soni kulúusa suusu ni teketeke tujáa manumunu kubweeyya ayo.

Haaha ni lúusa niise ja mukoókoyo, kooni kwatiite muuntu ^asaakwa ayere kwiivaa kipeembe kwa roroosi, baa niini nasaakwa niivae kipeembe kwa iro.

22 Voovo ni Vaeburanía wuu? Baa niini ndiri Mweeburanía. Voovo ni Viisiraéeli wuu? Baa niini ndiri Mwiisiraéeli. Voovo ni va mbyaala ya Aburaháamu wuu? Baa niini ndiri wa mbyaala ya Aburaháamu.

23 Voovo ni vatumami va Kirisitu wuu? Haaha ni lúusika niise ja muuntu ^asala. Niini ndiri matumami wa Kirisitu kulookya voovo. Niini namanyika kutumama kulookya voovo, nachu-ungwa manyololwii ^kari foo kulookya, nanuswa maatuku vii kulookya, na nalumana na inkwya ^kari foo.

24 Nanuswa vira vibóoko vya Vayahúudi makumi yatatu na keenda (39) mara kasaano.

25 Navawa nkome ni Varúumi katatu, navawa na mawye kamudu, méeli yaansaambukira katatu, na kei niikala mayiyii chiriri chobu.

26 ^Kari foo mpindi ^nakeráa njira, nalumanáa na marema ya njuujii na ya vahóki, marema yo vawa ni Vayahúudi viivaani na ni vaantu si ^vari Vayahúudi. Nalumanáa na marema miiyii, masekii na mayiyii. Kei nalumana na marema yo turikiriwa ni vaaniitu si ^vamurúmaa Yéesu.

27 Natumama marimo ^wafafa na naturikira, ^kari foo nasova tulo. Naturikira na njala na nyóota ya maaji, ^kari foo nasova chóorya, na niikala mpehwii na kisava.

28 Hamwi na ayo yoosi, kira siika nookiiririkana

wiimiriri wa mpuka joosi ja vaantu ^vamuruma Yéesu.

²⁹ Kooni muuntu umwi ari teketeke kimutima, niini niitéeraa teketeke yaachwe. Kooni muuntu umwi aháandirwe atumame uvi, niini navisúulaa maatuku vii.

³⁰ Kooni vyasaakwa niivae kipeembe, kwiivaira ndiri kipeembe vira viintu ^vyoónekyaa ni teketeke ndiri.

³¹ Mulungu, Taáta wa Mweenevyoosi wiitu Yéesu, yeeye asaakwa adumbwe kwa siku ^jisiina uhero, amányire si noolusa aloongo tuku.

³² Mpiindi ^nijaa Damésiki, gavana ajaa isi ya mutemi Aréeta, ajaa avika valukaluka kulaangirirya múuji uwo sa aankwaate.

³³ Maa kaa, vaantu vamwi, vaankiimya ikápwi ko tweera na chooriri ^cheene kijaa lukaandii lwa múuji, maa nkahona kwaatwa.☆

12

Njori ya Paúli na Teketeke Yaachwe

¹ Noosaakwa niivae kipeembe! Baa neembe kubweyya jeyyo kusiina kunáalo yoyoosi, lusa ndiri kulootera na njori ^naheewa fuma kwa Mweenevyoosi.

² Namányire muuntu umwi ^amuruma Kirisitu myaaka ikimi na ine (14) ^ilóokire, asumalwa furu kurumu ya katatu. Si namányire kooni ajaa na maviri uhu, au si ajaa na maviri uhu tuku mpiindi ^asumulwaa. Mulungu noo amányire.

³ Kei namányire muuntu uhu, kooni ajaa asumalwa kwa njira ya maviri au kwa njira ya

☆ 11:33 Laanga Mirimo ya Vatumwi 9:23-25.

matima, niini si manyire tuku, maa kaa, Mulungu noo amanyire.

⁴ Muuntu uhu kwa ntálarya ajáa atwaalwa na kurumwii. Uko, akateera masáare yo hwaalarya munamunu, ^meene muuntu si ari daha luusa tuku, na si asaakwa aluuse tuku.

⁵ Niini kiivaa ndiri kipeembe sa muuntu ja uhu, maa kaa, si sa niini mweenevvyo tuku, niini kiivaa ndiri kipeembe vii sa teketeke yaani.

⁶ Maa kaa, kooni noosaaka kwiivaa kipeembe si ndiri kuva mukoókoyo tuku, sa kuva ndiri noolusa kimáári. Baa neembe ni jeyyo, si ndiri kiivaa kipeembe tuku, sa si neenda muuntu yoy-oosi aandumbirire kalookya vira ^mbwéeyya na ^ndusaa tuku.

⁷ Maa kaa, sa ndire kwiivaa kipeembe kwa uhu wiivariyuli ^hwaalarya ^nalairwa, naheewa mwíwa muvirii waani, mutumwi wa Irimu sa wuunturikirye.

⁸ Namuloomba Mweenevvyoosi katatu aanseyiirye mwíwa uhu.

⁹ Maa kaa, yeeye aansea, “Nduwo yaani yakweenererya, sa ngururu jaani jakíimanaa teketekii.” Sa jeyyo, navyeéndire munamunu kwiivaa kipeembe sa teketeke yaani, sa ngururu ja Kirisitu jive hamwi na niini.

¹⁰ Iki noo ^chooreka, sa Kirisitu, natiite cheeru kuva teketeke, kutukirwa, katurikira, koondomereriwa na kuva maremii, sa mpiindi ^ndiri teketeke, noo ndiri na ngururu.

Wiikovereri wa Paúli kwa Vakoríinto

¹¹ Haaha noolusika ja ndiri mukoókoyo, na nyu-
unyu noo ^mwabwéeyiirye ndusike jei. Nyuunyu

noo ^mwasaakwa mwaanduumbirire, sa niini si ndiri muduudi kulookya avo ^vaánirirwaa “vatumwi vakuuu” tuku, baa neembe niini si ndiri kiintu chochoosi.

¹² Mpiindi ^nijaa meenyu, nijaa nayimirirya maatuku, na nabweeyya isháara, myuujíisa na viintu ^vihwáalarya ^vyoónekyaa niini ndiri tumwi.

¹³ Kisiina ^cheene nabweeyya kwa mpuka jingi ja vaantu ^vamura Yéesu na si nabweeyya kwaanyu tuku. Ifaanaa ikava nahon’ya kudira kava muriwa kwaanyu. Kooni ikyo noo kiintu nasova uwoloki, nooloomba yasire!

¹⁴ Haaha nimírye neeja kuja na meenyu lwa katatu, maa kaa, si ndiri kava muriwa kwaanyu tuku. Si noosaaka viintu vyaanyu tuku, maa kaa, noovasaaka nyuuny. Nalúusire iri, sa si vaana noo ^vasaakwa vaviike viintu kitubeekii sa vavyiri vaavo tuku, maa kaa, vavyiri noo vasaakwa vaviike viintu kitubeekii sa vaana vaavo.

¹⁵ Niini natite cheeru kutoola viintu vyaani, baa kwiitoola niini mweeneevyo kavaambirirya nyuuny. Maa kaa, eri, ^vyeeene niini nootu-uba kaveenda munamunu, noo ^vyeeene nyuuny mookeehya kunyenda wuu?

¹⁶ Haaha arumi, niini na nyuuny ruma tiise, niini si naava muriwa kwaanyu tuku. Maa kaa, vamwi kuri nyuuny voosea, “Paúli ni maweere, avaheemba kwa aweere.”

¹⁷ Eri, amwaari muuntu ^namutuma sa avakwaate matu nyuuny wuu?

¹⁸ Namuloomba Tíito uje hamwi na mwaaniitu wingi na meenyu. Eri, Tíito avakwaata matu wuu?

Si mookoona niini na Tiito ni matima umwi turi tuku wuu? Baa kei luyeendo lwiiswi lwiifwíne tuku wuu?

¹⁹ Ifaanaa mündookiiririkana kusea, mpiindi joosi iji ni tookiitetera vii. Suusu ni lusa tiise aya mbere ya Mulungu ja vaanta ^takundikaniwa na Kirisitu. Vanaviita taveenda. Aya yoosi ^tootumama, ni sa kuruma kwaanyu kwiime neeja.

²⁰ Haaha nookoofa mpiindi ^ndiri kuuja na meenyu, shaana ndiri muri na luyeendo ^lweene si luri kunnjerya matima. Iro, bweyya riri ntumame ^meene si yari veerya mitima. Nookoofa ifaanaa nkavashaana muri na wiitooli, kivina, nkalari, kira muuntu kwiilaanga yeemweene vii, kwiilusa, kwiisaambirirya, kwiivaa kipeembe na ntiribuka.

²¹ Kei, nookoofa mpiindi ^ndiri kuuja na meenyu, Mulungu waani, bweyya ari noone soni mbere yaanyu. Koololokera ndiri mutimii koonaa vaanta ^vari foo katikati yaanyu ^veene vabweyya ^vi siku ^jilookire, na si vanamvalandukira Mulungu tuku. Vakaari vatumamaa kosu, vakaari vi-ihengeetaa na vakaari vayéendaa ja kúri.

13

Kukaan'ya ko Herererya

¹ Uu ni lwa katatu nookuja na meenyu. Masáare ^Yari Mpeho yalusa, “Kira kiloongi lamulwa kiri kwa vooni vaviri au vatatu.”☆

² Nahumula kavaluma kutu mpiindi ^nijaa na nyuunyu lwa kaviri. Haaha ni hindukira niise baa neembe ndiri kuli. ^Ndiri hinduka, si ndiri reka

☆ 13:1 Laanga Nkumbukira ya Miiri 19:15.

kavalaira chiiru tuku vara voosi ^vatumama uvi aho ncholo, baa na vara viingi ^vootumama uvi.

³ Bweeyya ndiri jeyyo, sa viintu moosaaka turya kikomi Kirisitu, lusika iise ko tweera niini. Kirisitu si ari teketeke kwaanyu tuku, maa kaa, atiite ngururu kati na kati yaanyu.

⁴ Kikomi baa neembe aning'iniwa musalabii furu akakwya kwa teketeke, haaha ni nkaasu ari kwa ngururu ja Muluungu. Viivyo baa suusu ni teketeke turi ko va kintu kimwi ne, maa kaa, takandikaniwa ne kwa ngururu ya Muluungu kari nyuunyu.

⁵ Haaha iyeren'yi veeneevyo, sa mutaange kooni mari na kuruma. Iyeren'yi veeneevyo. Eri, si mamanyire Yeesu Kirisitu amwaari isii yaanyu tuku wuu? Kooni si mamanyire, aho mwasindirwe.

⁶ Maa kaa, ni kiilaangya niise nyuunyu taanga mari suusu si tasiindwa tuku.

⁷ Toomuloomba Muluungu, kari mutumame uvi wowoosi tuku ja ^vyeeene taluusire. Si sa toosaaka toonekane tasiinda uyeren'yi uwo tuku, kiri vyooova jeyyo, toosaaka mutumame maaja, baa kooni suusu turi koonekana tasiindwa ni uyeren'yi uwo.

⁸ Ni lusa niise jeyyo, sa tusiina ngururu jo kitira kimaari tuku, maa kaa, toofafirirya kimaari.

⁹ Toovyeenda kooni suusu turi teketeke, maa kaa, nyuunyu mari na ngururu. Toomuloomba Muluungu avaambiriry mukiimane.

¹⁰ Sa jeyyo, ni kvaandikira niise masaa aya mpiindi ^nkaari si ni nuja na meenyu. Sa mpiindi ^ndiri fika meenyu, ndire kva mukari kwa wiimiriri ^naheewa ni Mweenevyoosi. Ni lusa niise jeyyo, sa Mweenevyoosi aampeera wiimiriri wo

vabweeyya mwime neeja kwa kura kuruma, na si ko vasaambula tuka.

Lumbiyo Herererya

¹¹ Haaha vanaviita, ikali nkaasa. Mukiimane, muheewe mutima, muve kiinta kimwi miiririkanwii yaanyu na mwiikale mwiikalo muja. Ne Mulungu, yeeye ari na kweenda na mwiikalo muja, kuva ari hamwi na nyuuny.

¹² Mundookiiluumbya ko kiisundira kaja.

¹³ Vaanta voosi va Mulungu turi novo aha, vavalumbiirye.

¹⁴ Nduwo ya Yesu Kirisita Mweenevyoosi, na kweenda kwa Mulungu, na kuva kiinta kimwi na Mutima waachwe Maja, vive hamwi na nyuuny voosi.

Rangi **Rangi Translation Project (New Testament)**

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Rangi

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025

f1dc5da6-bc39-5ea5-ac13-942132b5feb6